

УДК 347.3

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДОНОРСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Студ. Ю.О. Войтенко, гр. БП-1-15
Науковий керівник доц. О.С. Шморгун
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – полягає у комплексному дослідженні фундаментальних теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із донорством в Україні, а також формулюванні пропозицій щодо удосконалення цивільного законодавства України та практики його застосування в цій сфері.

Для досягнення вказаної мети у тезах вирішувалося таке завдання: визначення поняття донорства, особливості застосування законодавчої бази, а також світова практика у сфері донорства.

Об'єкт та предмет дослідження. В повідомленні досліджуються правові аспекти донорства в умовах реформування українського громадянського суспільства. Дається характеристика розвитку нових медичних технологій, прагнення людини покращити якість та тривалість життя. Пропонуються висновки і рекомендації. Об'єктом дослідження є донорство. Під предметом дослідження розуміються теоретичні та практичні питання щодо трансплантації органів в Україні.

Методи та засоби дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів пізнання.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Під час дослідження теми правових аспектів донорства в умовах реформування українського громадянського суспільства було виявлено, що подальшого розвитку набули не тільки медичні технології, а й прагнення людини покращити своє життя.

Результати дослідження. Враховуючи універсальний характер права, гостро стоїть питання про необхідність цивільно-правового регулювання донорства. Необхідно відзначити, що донорство органів, анатомічних матеріалів та інших репродуктивних клітин, перш за все, стосується проблем життя та здоров'я, а також прав та обов'язків учасників цивільно-правових відносин у сфері охорони здоров'я (донора та реципієнта).

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини», трансплантація — це спеціальний метод лікування, що полягає в пересадці реципієнту органа чи іншого анатомічного матеріалу, взятих у людини чи у тварини.

Для прижиттєвого донорства обов'язковим є отримання згоди донора, однак не існує єдиної думки щодо подальших дій в разі його смерті.

Законодавчу базу України в якій визначаються цивільні правовідносини донорства органів та інших анатомічних матеріалів і репродуктивних клітин складають безліч законних та підзаконних нормативно-правових актів, зокрема: Конституція України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» від 16 липня 1999 року № 1007-XIV, Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 року- № 2801 XII, Накази Міністерства Охорони здоров'я: «Про затвердження нормативно-правових актів з питань трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині» від 4 травня 2000 р., «Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації»

від 25 вересня 2000 р., «Про регламентацію трансплантаційної служби України» від 24 травня 2004 р..

У ч. 3 ст. 47 Основ законодавства України про охорону здоров'я передбачено, що взяття органів та інших анатомічних матеріалів із тіла фізичної особи, яка померла, не допускається, крім випадків і в порядку, встановлених законом.

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» фізична особа має право розпорядитися щодо передачі після її смерті органів та інших анатомічних матеріалів не лише медичним, а й науковим або навчальним закладам.

Варто зауважити, що прижиттєва згода на використання після смерті анатомічних матеріалів дається в нашій країні вкрай рідко. Причиною тому є не лише небажання надати таку згоду, а найчастіше людина просто не замислюється над такою можливістю. Щодо згоди подружжя, родичів, законних представників, то вони загалом перебувають у такому психологічному стані, що і чути не бажають про таку згоду.

Висновок. Отже, правовідносини з приводу здійснення суб'єктивного особистого немайнового права на донорство виникають щодо матеріальних об'єктів, і можуть потягти за собою виникнення у їх учасників окремих майнових прав. Об'єктивно донорство можливе лише шляхом матеріалізованого передавання від одного суб'єкта (донора) іншому (реципієнту) частини матеріального світу, спрямованої на захист життя та здоров'я останнього. Органи та інші анатомічні матеріали людини є об'єктами цивільних правовідносин, використання яких має особливий правовий режим, зокрема їх використання не повинно посягати на таке благо фізичної особи як життя.

Ключові слова: донорство, трансплантація, медичні технології, цивільно-правове регулювання донорства, охорона здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – С. 141;
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України, – №№ 40-44. – с.356)
3. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України, 1999. – № 41.- с. 3.
4. Основ законодавства України про охорону здоров'я: Прийняті 19 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України, 1993. – № 4. – с. 19.
5. Медичне право України :зб. нормативно-правових актів / упоряд. і наук. ред. Н. Б. Болотіна. — К. :Видавничий Дім «Ін Юре», 2001.- 412 с. 9. Пунда О.О. Поняття та проблеми здійснення особистих немайнових прав, зобов'язують природне існування людини. Монографія. – Хмельницький – Київ, 2005, – 436с